

Издави Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по годину 10 франака, на четвртгодине 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у плаћеним писмима не посредно администрацији «Глас Црногорац» на Цетиње, а може се и картом упутницом на пошту у Котор. Донеси шаљу се уредництву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме мање.

Позив на претплату

НА

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

Крајем овога мјесеца итиче претплата многијем нашијем претплатницима који су се прегплатили за прву половину ове године.

С тога позивамо учтиво њих и сваког другог, који би хтио наш лист држати почетком мјесеца Јула, да се за рана пожуре с пошљањем претплате, да им не би који број листа изостао.

Цијена је «Гласу Црногорца» за ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (и за БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ):

На годину 6 ф. а. вр.

На по године 3 » »

На три мјесеца 1 » 50 п.

За све друге земље у Јевропи и Америци:

На годину 20 франака.

На по године 10 »

На три мјесеца 5 »

Претплатници из Аустро-Угарске нека шаљу своју претплату поштанском упутницом на г. Петра Рамадановића у Котор. А претплатници с другијех страна (и из Босне и Херцеговине) нека шаљу своју претплату у плаћеном писму на «Управу «Гласа Црногорца» на Цетиње».

Цетиње, 8. Јуна 1879.

У П Р А В А

ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.

ЦЕТИЊЕ, 8. Јуна.

Првог дана овог мјесеца прошло је година дана, од како се велике силе јевропске састаше на суд у Берлину, да окроје и измјере народима балканскога полуострва правду и правичу.

Дзаас, послје пуне године дана, вриједно је осврнути се на радњу конгреску и на дојакошње пошљедице њене.

Кад се конгрес састајао, нико није полагао много вјере и много надења у његову радњу. Многи су држали, да конгрес само утире пут новом рату који ће иза њега непосредно доћи. Други су опет држали, да ће дјело конгреско, и ако га доврши, испасти половно, недочето, сакато. Једини Бисмарк пустио је у свијет крилату ријеч: да ће конгрес изградити да се источно питање задуши.

И погодно је!

Источно питање није ријешено, но је задушено. Дјелом берлинскога конгреса нико се није задовољио, — осим можда Жудија, за које се чланови јевропскога ареонага, знајући напријед да ће им скоријем ваљати и скати у Жудија новијех зајмова, очински постараше да им се отворе широм врата од Србије и Румуњске, да би могли поплавити и обршћети они јадици народ!

Тако радећи конгрес је за цијену тренутнога мира продао мир будућности. Они, који су држали да ће иза конгреса наступити рат, преварили су се у својјем рачунима. Рат није наступио. Дјело конгреса изводи се мало по мало свудијен, гдје с више гдје с мање невоље и натеге. Бугарска се ограничила и добила свога кнеза. Источна Румилија добила свој устав и свога главног гувернера и своју владу. Границе Србије и Црној Гори баш се у овај мах повлаче; истина код нас нешто запиње, и али језици хоће да знају и још говоре власно, да се туда враће неки

ђаво који ни оре ни вапа по вазда о злу мисли; ма нама не иде у главу, да ће се на Црној Гори отворити врзино коло и да ће се, код толике њене невоље, баш на њој продерати врећа берлинскога конгреса. Ми смо увјерени, да, поред свег маришметлука турског, велике силе не ће допустити, да јој Турци обијешћу својом сакате краснога чеда, но да ће се и Црној Гори повући границе онако како је то берлински конгрес у своје вријеме досудио.

По томе изгледало би на први мах, да је све у свом реду и да нема ни за ког разлога жалити се на што или још можда сумњати се о чему.

Но кад се човек даље осврне по балканском полуострву, с чим се сусријета? Са самијем питањима! Ту ти је питање босанско-херцеговачко, ту питање новопазарско, питање грчко, питање арбанашко — и ко би знао колико ће се још питања излијећи у току времена посредством политичкијех коњугација (спресања)?

Пред судбином Босне и Херцеговине на пр. стојимо као пред мисирским сфинксом. На границама Грчке стоји спремљена лунта, при свем том, што се вијећа у Цариграду о новијем границама Грчке. Пријатељи арбанашки бацише на вагу тако звано «јединство арбанашко», да би тијем претегли другу страну, на којој се Словени балкански испеше на висину и зададоше страх сићушнијем духовима.

Ко ће да да одговор на сва та питања? Хоће ли се и она угушити?

Може за њеко вријеме, но питања ће ова сва и можда још и друга њека опет избити новом жестином на површину.

Дакле конгрес берлински само је уставно зло које постоји, а никако га није уклонно са свијем из свијета. Послужио је тренутку и његовијем потребама, а оставио је будућност у највећој неизвјесности, и народе балканске у највећем незадовољству. На грбини малијех народа, који су се борили за своју слободу и независност, велике силе ухватиле су позиције, са којих ће да се мјере, кад букне велики рат, који лежи у крилу можда најближе будућности.

Ако у томе има какве заслуге, онда ни берлински конгрес није без својјих заслуга. Но нека нам опрости његово величанство берлински конгрес, нама се чини да је то врло сумњива заслуга. Народа су сви жељни мира, а конгрес им пружа труо мир, и у њему све могуће услове новог још жешћег рата. Тако је то, кад јевропске суђење нијесу судиле по правди и правичи, него им је за мјерило служило себични интерес, који, као што је познато, никад се зајазити не може.

Ми у Црној Гори, много оштећени и окраћени берлинскијем конгресом, умјемо по мушки сносити своје болове, а у будућност, била она каква му драго, гледамо као обично без страха. Јер уз нас се блиста оно оруђе, које је свагда задавало решпекта праву црногорском, а наша ће брига бити, да и у напредак то оруђе не зарђа. Ако буде силе, наши Јатагани умјеће зборити старим својим крвавим језиком.

О комисији за границу црногорску немамо ништа ново да јавимо. Турским дрским маришметлуцима она је осуђена да још једнако беспослено сједи у Скадру. На пошљедњу тужбу, коју су комесари управили својим владама против Турске, нијесу коме-

сару још никаква одговора добили од својјих влада. Доиста чудно и неразумљиво! Онако јасна ствар, онако очевидно титрање с комисијом од стране турске, онака груба увреда самијех велесила, које комесари њезини представљају — и да се велесиле при свему томе тако равнодушно показују!

Ако нам је ово неразумљиво, са свијем нам је јасно, шта хоће Турска. Турска ради сваким могућим начином, да се сва комисија или разиђе или да јој рад њезин барем одгоди што више може, како комисија овога љета не ће већ ни бити у стању да Црну Гору не ограничи, него ни да отпочне ограничење. У ово име влада турска заговараће и комисију и велесиле на сваки начин, који је само она у стању измислити. На тај начин хоће да одврати пажњу велесила од тужбе, коју је комисија против ње дигла због досадањих сметња, што је комисији чињела, хоће да уздржава и онемогући рад комисије, а међу тијем ради, да доведе велесиле на онај пут, којим она мисли по себи најкорисније рјешити питање граница Црне Горе.

Ми смо извјештени, да влада турска доиста спрема један предлог велесилама у овоме смислу: да изаслана комисија не означава границе црногорске, него да само учини нацрт граница, на да онда тај нацрт пошље у Цариград и да у Цариграду јевропски посланици рјеше о границама, које би се послјеге према томе имале само забијелити.

Ми не можемо ни за један час помислити, да ће јевропске владе пристати на тај предлог, али износи-мо ово као нови, јаки доказ о недо-стојним смјеровима владе турске.

Данас је седам неђеља, да комисија беспослено сједи у Скадру. Да видимо хоће ли поћи влади турској за руком, да још и даље сирјечават комисију у њеноме раду, или ће се већ и владама велесила додјелити ово заповијестање Турске, те јединим одлучним, њих достојним кораком прекинути ову лакрдију и поставити комисију у положај, да продужи и сврши свој посао.

Дознајемо да је влада турска рјешила да од елајета учини вилајет скадарски и да му је придала Елбасан, Дибре и Охрид. Према томе ваљја скадарски имаће бити мушпр. Дакле влада турска награђује Хусејин пашу и с тијем одговара велесилама на тужбу, коју је комисија против њега послала због досадањих сметња, које су комисији чињене.

НАЦРТ

за

учитељске школе црногорске.

(Свршетак).

ЧЕТВРТИ ОДСЈЕК.

УПРАВИТЕЉ. § 27—32.

§ 27. Управитеља поставља Њег. Височаштво Књаз на предлог министра просвјете и црквен. дјела. За управитеља може бити постављен само стручњак, који је у стању одговорити захтјевима постављеним у § 18. и који је осим тога већ дуже времена успјешно дјеловао у средном заводу или пак на пољу школеке књижевности и рада стекао лијена гласа.

§ 28. Управитељ непосредно управља и надзирава «учитељску школу»; заступа је с поља и отправља знање своје у смислу правила овога закона или самостално или у сјези с учитељским тијелом.

§ 29. Самостално управитељ:

- а) председава на учитељском збору;
- б) обавља уште приправника (-ица);
- в) посредује у званичним пословима

међу министром просвјете и црквених дјела и учитељским тијелом;

г) дозвољава учитељима (-ици, помоћницима) и приправницима (-ама) отпуст, који не може бити дужи од осам дана;

д) саставља распоред часова и уводи га привремено;

ђ) брине се око одржања дисциплине и школског поретка у најширем смислу;

е) редовно походи предавања у «учитељској школи» и вједбаоници;

ж) уређује практична вједбања у «учитељској школи» и настојава да на њима сви приправници (-ице) редовно учествују;

з) подноси миљење при избору учитеља (-ице, помоћника) како «учитељске школе» тако и вједбаонице;

и) мотри на цио ток завода, учитељска предавања, извршење ученог плана, употребу уведенних учених средстава као и на набуђавање распоређених наставних часова; на испуњавање свију учитељских дужности;

ј) одговара у опште за извршење свију прописа, који се тичу завода, у колико не спадају мин. просв. и цркв. дјела;

к) подноси крајем сваке школеке године извјештај о стању и свима одношима завода с особитим обзиром на: успјех у наукама и вјештинама, понашање и владање приправника (-ица), испуњавање учитељских дужности, сопствене визитације и школске посјете — министру просвјете и црквених дјела.

л) за вријеме школеког одмора држи заједно с осталим учитељством теоретична и практична предавања учитељима народних школа;

љ) подноси годишњи рачун о свима приходима и расходима завода уз прорачун идуже године мин. просв. и цркв. дјела;

§ 30. Зјединчки с учитељским тијелом пристоје управитељу сви предмети, који у дјелокруг учитељског збора спадају (§ 24); настојава особито око тога, да се општа правила наставе извршују (§ 36.)

§ 31. Управитељ добија годишње 1200 — фор. у сребру плате и 200 фор. за намјештај свога стана при доласку својом у Црну Гору, остало прима као што одређује § 25. под 6. в. д.

§ 32. У погледу иступања из службе као и умјеровљена важе и за управитеља сва одређења у § 26.

ПЕТИ ОДСЈЕК.

НАСТАВА. § 33.—42.

§ 33. Школека година траје десет мјесеци и то од 1. септембра на до 30. јуна по ст. кал. сваке године.

§ 34. Ученик течај «учитељске школе» обухвата четири разреда или годишња течаја, у којима се уче ови предмети:

- религија,
- црквено-словенски језик,
- српски језик и књижевност,
- познавање домовине и свијета,
- повјесница,
- математика,
- природне у сјези с економијом,
- физика,
- хемија,
- антропологија,
- педагогија,
- методика с практичним вједбањем,
- краснопис и цртање,
- црквено појање и правило,
- гимнастика и војничко вједбање,
- ручни радови с пољком о кућарству.

§ 35. Наставни план, који одређује садржину и обим као и правила наставе за сваки поједини предмет и разред, саставља и утврђује управитељ с учитељским тијелом уз придржавање дозволе за увођење од мин. просв. и црквених дјела.

При томе важе ова општа правила:

1. Настава у «учитељској школи» допуњава се а уједно се учено градиво по новим начелима распоређује.

2. За учење не узима се све с сва, нити пак много и разно, него само најважније и елементарно, по ово потпуно.

3. Циљ учења мора упоред ићи са цијељи вјештине у обучавању, тако да се у облику сваког предавања «учитељске школе» огледа уједно облик, по ком ће се предмет у народној школи да предаје.

4. Сви предмети морају се предавати јединствено, т. ј. по методичном складу и унутрашњој сјези.

5. Свако учење на памет, од ријечи до ријечи, с једне као и свако окртоисање назира с друге стране, има се строго избјегавати, шта више има укуна настава на то ићи, да њаке на саморад потиче, слободну самопресуду им омогући и сопствено даљеобразовање потпомогне.

- § 36. У погледу учених књига

средства рјешава учитељски збор. Предмети, за које је учитељски збор увео ученике, морају се на темељу ових предавати. Но ипак може сваки учитељ (-ица) познати му дјела препоручити ђацима за читање.

§. 37. Распоред часова саставља и води управитељ с учитељским збором.

§. 38. За вријеме последње двије седмице сваке школске године (од 15.-30. јуна) одржава се са свима приправницима (-ама) јавно опште испитивање з свју предмета. Ово се има тако уредити да омогући јасну слику укупуног годишњег дјелања «учитељске школе». Министар просвјете и црквених дјела изашиће на ово испитивање повјеренство од своје стране.

§. 39. Успјех приправника (-ица) билажи се слиједећим критеријумима:

- 1 — врло добар,
- 2 — добар,
- 3 — довољан,
- 4 — слаб.

Ко од приправника (-ица), који испитују психологију (-ице) у сјеменишту, добије из једног а највише из три предмета «слаб», те жели поправити, или ко је бољешћу или другим којим оправданим случајем препречен да на испити присуствује, може од управитеља захтјевати, да се приусти накнадном испитивању, које обавља управитељ с учитељским збором.

Ко покаже из више од три предмета «слаб успјех», мора исти разред поновити; објаве ли пак друге године само и једно «слабо», отпушта се из завода.

Питомци (-ице) сјеменишта морају показати најмање «довољан успјех» из свју предмета; у противном случају испитивају се из сјеменишта, по право полака учитељске школе могу и на даље као и остали о свом трошку приправници (-ице) задржати.

§. 40. Сваки приправник (-ица) има право, да ниште свједоштво о својем понашању и владању, а ако је испит положио, о свом успјеху. Свједоштво потписује управитељ и дотични учитељи (-ице).

§. 41. По свршеном испитивању саставља се државно повјеренство с учитељским тијелом у коначну сједницу, на којој се излажу све таблице, саслушају реферати појединих учитеља и по што управитељ предлоге стави, рјешава се већином гласова од свију присутних о преласку приправника (-ица) у више разреде.

§. 42. Приправници (-ице), који сврше сва четири разреда најмање с довољним успјехом, постављају се за привремене учитеље (-ице) у народним школама на двије године дана; послјиде овог времена најмање а послјиде пет година привременог испитивања најдаље обавезан је сваки пред нарочито на то од министра просвјете и црквених дјела изасланик повјеренством а према посебном пропису помету области полагати «теоретичан и практичан коначни испит» из свју предмета, који се у «учитељској школи» уче. Испитани кандидат добија по том од повјеренства учитељску диплому и подноси је министру просвјете и црквених дјела који му на основу исте издаје декрет за сталног учитеља (-ицу) народне школе.

Ко не положи за ном. пет година учитељски испит, тај остаје за свагда привременим учитељем (-ицом).

ШЕСТИ ОДСЈЕК.

ВЈЕДБАОНИЦА. §. 43.—48.

§. 43. Мјесна народна школа уједно је вједбаоница «учитељске школе» и подиже се на осам разреда.

§. 44. Ученик (наставни) план у вједбаоници је онај исти, што и у осталим народним школама, но по дозволи министра просв. и цркв. дјела може се измијенити.

§. 45. Број ђака у сваком разреду је онај исти, који и у осталим нар. школама.

§. 46. Вједбаоницом непосредно управља засебни њен управитељ. (§. 48.)

§. 47. Вједбаоница подлежи као народна школа свима областима у свим односима, који су земаљ. законом прописани о школовном надзору.

§. 48. Управитељ «учитељске школе» утицаје на вједбаоницу:

а) подвеском мишља при постављању управитеља и учитеља у истој;

б) надзиравањем: да ли се учиљене измјене и допуне у учевном плану тачно испуњавају — и на ову циљ предугетим похађањем предавања;

в) утврђењем часова и учевних предмета за практична вједбања приправника (-ица) у споразуму с управитељем вједбаонице.

Управитељ «учитељске школе» властан је издавати наредбе на вједбаоницу, ако види да су такве нужне, о чему има накнадно ми. пров. и цркв. дјела извјестити.

СЕДМИ ОДСЈЕК.

ВРХОВНИ НАДЗОР.

«Учтељска школа» стоји према одредбама овога закона непосредно под врховним надзором ми. пров. и цркв. дјела; осим одређења у §. §. 7. 10. 17. 19. 24. (ж). 26. 27. 35. 38. 41. 42. 44. 48. и 50. лебди ова око тога, да се све норме, које се завода тичу, тачно спроводе, и дозвољава управитељу отуиет, као што се и за вријеме његове болјесте стара, да завод ни у чем уштраба не трпји. Изасланицима његовим слободно је у свако доба завод испитивати и о испитима у њему присуствовати. Ми. пров. и цркв. дјела може тражити годишње извјештаје о стању завода, као и рачун о укупуним приходима и расходима завода, заједно с прерачуном за идућу школску годину.

ЗАКЉУЧНО ОДРЕЂЕЊЕ.

Измјене и допуне овога закона у слијед предлога управитељског или учитељског збора а по саслушању ми. пров. и цркв. дјела рјешава Њег. Височаство Књаз.

Скандал у францеском парламенту.

У францеском законодавном тијелу догодило се нешто, што се обично збива у посљедњим крчмама, кад се људи добро вином угрију и заваде. Познати бесомучњак бонапартовац Касањак изазвао је својим понашањем таквоу ефе, која ни најмање не приличи највишем државном тијелу францескога народа, који радо себе назива «народом великим» и који занета спада међу прве народе у свијету. Ту су падале такве ријечи, које ми нијесмо могли наћи ни у најбољим рјечницима францеским, и тек смо од људи, који су живјели у Паризу, могли разабрати, да те ријечи спадају у антологију, којом се служи «jeunesse dorée» у локалитетима од Клозери де Лила и подобним институтима париским, — ријечи које се само у првом издању Вукова рјечника налазе. Види се по томе, да ни највиша цивилизација није у стању да сачува од најниже протачине људе, којијема страст овлада. Жалосно је то и постидно како за сам парламентаризам тако и за народ францески, који је по избор синове своје послао у законодавно тијело, а они га ту својим протачкијем понашањем срамоте.

То се догодило приликом расправе о приједлогу владином: да се влада овласти да подигне штампарску парницу против посланика Касањака. Исти Касањак

Шта се догодило?

Скаменила сам се а језик смрзнуо у вилицама те ти не могу, али морам казати.

Кажуј шта је да је!

Наша несретна кћи Стана забрјела. С ким, зло те смело и са мнош заједно!

Богме, она каже, с нашим комшијом Марком Никољивијем.

А гдје је Стана?

Ево је дома у јавилу гдје кука и лелече, и бојим се да сама себе не усамрти прије него се дома повратимо.

Милош скочи на ноге као изван себе, припааса оружје, сарајлију про рамена, а сину рече: приорити ови о крајак па гони волове дома.

Ево га право кнезу и попу. Каже ми што се догодило и настави: Ако ми ви не нађете одрченом образу лијека, ја ћу га сам лијечити, и то најдаље до сјутра. Не мојте рећи, да нијесте знали. Знате да човек све за образ дава а образ ни за што. На вашу дакле душу, срећу и напредак, ако се моја кућа угаси и мога комшије Марка. Оставајте на здравље!

Поп и кнез кад чуше, окаменише се. Договорили се да сјутра све куће домаћине пред црквом окуије и да се с народом о ствари поразговоре. Тако и буде.

Сјутри дан ево свију домаћина. Поп им каже у најозбиљнији начин што се догодило и ушита народ: што ћемо браћо?

напао је у свом лиету «Пеју» најгиднијим начинном владу францеску, којој је најниже пријеступе у кривину уписивао. То већ више није могла подносити влада францеска, те изнесе пред комору горњи приједлог, који је у почетку овога мјесеца дошао на расправу.

Први је повео ријеч сам Касањак. Он рече од прилике ово: «Господе моја! Предмет ове расправе озбиљан је и важан. Ви имате да одлучите, да ли је на свом мјесту, да се једном нашем другу одреку посланичка права и да се он пошље у тамницу, да тамо замијени другога њеког, који је таман изишао из ње помилован. Ту се води расправа не између мене и коморе, него између министарства и мене. Ви сте порота, кабинет је тужилац. Ако вам је више стало до солидарности, која треба да обухвата цео парламент, него до личне мржње, онда ћете се за мене заузети, бранећи у мом праву своје право. Ствар се тиче једнога чланка, који се државном прокуратору и министарству учинио одвећ општар. Ако је општар, што не поричем, ја сам држао да имам право слободно изразити своје мисли, у толико више што је влада ударила на вјеру. У питањима вјере лакше се човек раздражи по у питањима политичкијем. Ја сам бонапартовац, то не кријем; но кад бих имао да бирам између своје вјере политичке и религиозне, ни једнога тренутка не бих се колебао, но би последње изабрао, а не као ваш некадашњи колега Лепомле, који је живио као слободњак, а послјиде се на самртном часу срамно одрекао своје политичке вјере (Пресједник Гамбета: Ријеч «срамно» не смијете употребљавати). Касањак: право, ја је узимам натраг (Смијех на лијевој страни).

Ја не могу допустити, да се порота смије оптуженику, који пред њом стоји. Пресједник: ви нијесте оптуженик и овдје не се води парница него парламентарна расправа. Касањак: Не само да сам оптуженик, него сам већ унапријед осуђен. Ако је истина што се прича да су довољне двије ријечи, па да се човек на смрт осуди, онда ће прокуратор у мојим чланцима наћи довољно материјала, да ме десет пута вјеша, јер он их куда из свеце њихове и износи их пред вас осакаћене.

Ево тијех чланака у цијелости, па судите. (Чита своје чланке.) Није ли то врло благо писано? Ја ту полемисем са Жирардениом и с републиканцима, а не с владом. Ја нападам на републиканце исто као што они нападају на монархисте. Зар то није слободно у републици? Кад је Наполеона влада хтјела да гони Рошфора, ви сте онда бранили Рошфора. Није ли смијешно, да министри републике исто онако поступају кад негда министри царевине?»

По што су за тијем говорили још њеки, на име сам извјестилац Таландије од крајње љевиче, чуше се гласови да се закључи расправа. То је бонапартовце ужасно раздражило, јер су они хтјели да се још даље расправа води, како би се у тецају њеном нови скандала произвели. Опет Касањак устане на викине: «Зар не захтјева достојанство куће, да се министар, који парницу предлаже, ближе изјасни о свом дјелу прогонства и освете. Господин пресједник хоће да угуши расправу, која је тек почела.»

Пресједник: Ја лично немам да се мишљам у расправу, у којој сте ви оптуженик. Касањак: Зар ће чувар печата да се извуче из ове расправе, као што је некад у Лиону побјегао испред комунаца? Пресједник: Поднеси приједлог, да се о закључењу расправе поименце гласа. (Живо опирање с десна). Са 264 гласа против 193 закључи се, да се дебата заврши.

«Како што? сав народ једноглице завика; Марка и Стану под гомили», а да како?»

Кнез. Шта ти, попе, говориш; ишле ли тако у књигама?

Поп. Ишле Мојсеовица **, по којој су се наши стари владали, али по Христову јеванђељу не смије се то радити, осим само онда, кад би народ на своју душу грјех макнуо.

Народ. Ми не знамо што књиге пишу, али сви на нашу душу грјех ми чемо, да се каменију ради изгледа свијету. Боље је да двојица главом плате него да оваки тежки грјехови на цео наш народ падају.

Кнез. Стан те браћо, да мало побоље ствар прорешетамо. Ласно је зло учинити, али га није ласно лијечити. На овом свијету ко није фалио, ко ли неће осим једног Бога — да му је за славу и милост! Ја бих да призовем Марка и Стану на да их припитамо и чујемо шта они говоре, ко је од њих двојице кривац или обојица, па је онда ласније судити оног грјешника ко је изворне почетке окрјао и остварио. — Ово и поп потврди те послаше за Марка Тодорова и Милоша

*) И имају разлог Црногорци На нас врћи проклету гомилу.

Гор. Вијепај. Стари завјет.

**) Пет књига Мојсеових. Стар завјет.

Сада истом наступи прави бој. Бонапартовци с десне стране појурише руљом против министра; исто тако љевичари против њих. Ужасна вика и граја диже се. Многи замахваху пешпацама, њеки додоше да се хвате за гушу и огрлице. Гарда се ушлете да развади бјесомучњаке, но бадава. Министри на својим фотелјама скаменише се од страха, чуда и пједа. Бонапартовци их околише са свијех страна и стадоше проситица на њих град од срамних ријечи. Ту се чуло: кукавице, никоговићи, погањивићи! Посланици Шверо и Делонеј појуре с песницом на министре, и кад им нешто рече Жерар, окренуше се к њему с ријечима: Само ви Жерару ћутите, ви кривоклетниче! А шта ће опет овај Швајцарац, овај Лероје, овдје? шта он има посла у францеској комори? А, ћутите, не одговарате ништа, погањивићи, никтов!»

Лероје блијед као крпа, Жил Ферр дркће од љутине, Лепер хоће да говори али му другови запуше уста. Посланици Жили и Марг од љевиче хоће да прикоче министрима у помоћ, у томе се Марг сукоби са бонапартовцем Левором, те рече овом најгиднију ријеч коју сида ради не смијејемо ни преводити: «C'est enmerdant, tout cela!» На то се помали Левор, те одврати Маргу: «Ви сте један безобразник» и полети да га зграби за гушу, но на срећу обори се међу обојицу посланик Левор те их развади. «Други пут ћу ја понети са собом револвер» одговори Жили бонапартовцима. Ови на ново подигну грају и сваки тренут очекивало се да зграбе министре за гушу. За цијело то вријеме пресједник Гамбета непрестано је вукао очажно за звонче, но нико се на то пије ни освртао. На послетку изда налог гарди, да буде спремна на оружану интервенцију, но њеки посланици, да неби дошло до неузгоног у свијету скандала да оружани војници морају успостављати мир и ред у законодавном тијелу францеском, договоре се те навале на бјесомучњаке и полако их стишају.

За тијем је опет говорио Касањак навађајући у своју одбрану, како су многи други листови још много црње и горе писали о министрима, па их нико не гони. Тако, рече, један републикански лист назвао је закон о штампи «catin» (опет није за превод У.); други републикански лист назвао је министре целатима; «Грело» назвао је данашњу владу царском машкарком; «Лантерна» назвала је министре плагијаторима Наполеона III., «Револ. франс.» глумацима. «Франс» каже за министра Вадингтона да се ништа не разумије у својим пословима, а за министра унутрашњих дјела рече да од свилог пушења дувана једва умнје своје име да потпише.

За Жил Феррија вели «Револ. франс.» да не би заслужио да буде ни најпростији послужник, а «Марселеза» окривљује министра финансије да се упушта у срамне спекулације и т. д.

При гласању приједлог је са 306 против 195 гласова приједлог одборов: да се министарство овласти да подигне парницу против Касањака, и тијем је завршена ова скандалозна сједница.

Политички преглед.

У кнежевини Бугарској чине се огромне припреме, да се нови кнез достојно дочека и да се управа земље темељно отпочне. Кнез Дондуков-Корзаков дочекаће кнеза Александра у Варни и одатле ће га отпутити у Трнору, гдје ће се с њим опростити и отпутовати у Русију, по што ће се тада његова мисија завршити. Кнез Александар прегледаће у Трнору народну војску, која ће том приликом пред њим

оца Станина *). Ево их пред народом. Кнез. Кажуј Милоше шта се тужиш на Марка?

Милош. Ево ћу вам кнеже, попе и сва неколо браћо све али у кратко казати. Не замјерите ми ако што у говору фалим, јер кад човек изгуби образ, губи и намет, и ред му је пред собом гледати. Мојему комшији Марку обоље домаћица, десно се у кући инкосан те ме замоли, да му дам моју кћер Стану у пајам док му жена преболи. Ја с имањем танко као што знате, а пуна кућа чељади, слакомих се на мој али пут те му је од љуте невоље дадох, а он као ти обијесан и без образа диже јој ђевојачко поштење, и опреми је јуче пунану. Јуче за ову моју бруку чух а данас ево ме Богу и вама браћо у руке, нађите ми образу лијека.

Поп. Чу ли Марко Милошеве ријечи? Ако си пануо у тешки грјех, хоћеш ли и покору чинити, коју ти наш рибански закон препишује, или ћеш пристанути на народни суд? Вирај соколе, што ти је од воље!

Марко. Знате браћо, како ми се — да опростите и цвијеће вам на образ — домаћица разболе, и ево сад трећа година да клијента у постељу лежи, ни умире ни боља била. Ђаво — налетос га било — ни оре ни копа, него около грјешника

*) Стад бранич жене и дјетета, Народ бранич цркве и поштења. Влад. црног.

Листак „Гласа Црногорца“.

ЈЕДАН МУЖ А ДВИЈЕ ЖЕНЕ.

(Догађај нашега доба у Херцеговини).

Ма што је ово јутрос од матере ти те се одоцила с ручком, ушитаће Милош Перић сина Тодора зауставивши волове и гледајући на сунце. Ово није без њеке утје притрупе, иначе бити ће јој јутрос али учак а гора вечера, моју јој вјеру задам! — Ни још не бијаше запалио лулу, ево му жене Гошине, гдје у крошњи носи ручак, а на ушрт колијевку, више мртва но жива. Постави пред мужем и сином ручак без ни помоз Бог!, подоји дијете и сјде под један орах наслоњивши главу на обје руке као вијема. Милош је намргођењем очима премијера и провично ће јој рећи:

Зар није теби кад и свијем сеоцким женама спануло јутрос, је ли?

Знати ћеш, она му одговори, кад ручаш зашто нијесам могла раније доћи, јер да ти сад кажем засно би ти ручак у душваку, као што је мени мој.

Нешто глад а нешто пожуа да час прије дозна шта је, у хити руча и у мислима запали лулу и ушитаће Гошну: «Мау шта је?»

Зло и наопако за нас, да нема куд горе.

жити заклетву на вјерност. Из Грнова отићи ће кнез Александар у Софију, где ће нову владу бугарску поставити. За сад се још не зна поуздано, ко ће ступити у владу, но чују се много ова имена: генерал Крес, дојаконићи начесник управ- лог одјељења, генерал Золотарев као начес- ник војног одјељења, Лопунов као начес- ник у одјељењу за правосудје, Бух за финансију и професор Дринив за просвјету. Ова влада имала би управљати само при- времено, док се не постави права парла- ментарна влада, која би наравно произаш- ла из скупштинске већине, а ту би по свој прилици дошли данашњи вођи скуп- штински: Каравелов, Цанков, Балабанов, Грегори и Начевич, прегностављајући нарав- но, да ови укључују и повјерене свога новог владоца. Руси су скоро већ са свим напустили сва званична мјеста, која су до сад заузимали у Бугарској, и пре- дају су их Бугарима, који се својеки труде да ослобођену отаџбину своју доведу у редовно стање и да јој даду по свима правцима државног живота такве уста- нове, поред којих ће бугарска кнежевина не само постати правна држава, но ће и народ у њој уживати потпуну унутрашњу слободу и напредовати у благостању.

Из Цариграда јавља се «Стандарду», како се тамо очекује да скорим дође на владу министарство пријатељско Русима коме ће на челу бити Махмуд-Недим као велики везир. Ово министарство одмах ће радити на томе, да се између Турске и Русије склопи савез за обрану и напад. Поговара се још и то, да ће се генерал Игњатјев вратити у Цариград на своје старо мјесто. Истим листу јавља се, да је не давно у Цариграду много одличнијех особа позавтарано; неколико од ових доведено је најприје у палату, а за тимем су бачени у тамницу.

Ови гласови наводе њеке листове на ту мисао, као да су се услјед тога од- ношаји између Инглешке и Русије на ново помутили. Као спољашњи знак томе узима се понашање једне и друге силе у питању грчком. Русија је вољна да Грчку потпо- маже и у том погледу она иде испод руке е Францеском. То обеспокојава Инглешку, која се, као што је познато, пред Грцима због тога јако компромитовала, што их је свакојакијем обџањима уздржала од рата а сада не ће да чује за своја обећања. Као други знак узима се то, што је Шу- валов позват из Лондона и што ће га за- мјениити кнез Лобанов.

«Тажмеу» је опет телеграфано из Беча, да је у одношама између Русије и Турске наступио као њека хладноћа, но ово не ће бити истина, јер је «Агенција руска» ту вијест одмах оповргла. Вијест Тајмсова потекла је из кругова бечких, којима дабоме не може бити угодно до- бро споразумијевање између Русије и Тур- ске; но жива истина не да се оповргну готвијем вијестима. При свем порицању истина је, да је један рођак Махмуд-Недим- паше, који је с њим заједно био у зато- чењу, у пошљедње вријеме стигао у Цар- иград, где је су га у највишијем круговима с одликовањем примили. Тај рођак има налог, да султану поднесе молбу Махму- дову да се смије повратити у Цариград. Као што је познато, Махмуд је помилован још прије, само се не смије вратити у Цар- иград. Кад се Махмуд врати у Цариград, онда је ту и савез руско-турски.

О погодби аустро-угарско-турској због посаде новопазарског сањака много се говори по новинама и лијено и ружно, и то наводи «Нову Ст. Пресу» да на тај слу- чај пријени ону пословицу о женама, које су најбоље кад се о њима што мање го-

обиграва доклен га у своју мрежу улови. Ја још при свази живота, Стана Милоше- ва влада и гојна, јер јој у својој кући није ни тичијега млијека мањкало; са мном у пољу и у млици као и ти измећарица, догоди се грдња несрећа мојему и Мило- шеву обају. Зло учинити па га запије- кати, зло је и наонако, а још горе не исповијети га. Сад кад се пред вама исповијех, ето ваше сабле а моје главе. Што год осудите, ја сам готов јали паром јали главом да платим. — Опустише Милоша и Марка.

Кнез. Чисте браћо све. Ако је гри- јех по себи тежак, ано је сад чисто оевје- дочен. Марко признаје гријех и покорава се. До сад се није никад преклоњена гла- ва сјекла. Ко није згријешио, ко ли неће? У нашој руци стоји архини и ножице; о- мијерајмо на престрижино куд видимо да је најприличније, само да међу ове двије породице крв не пане.

Народ. Што ти, попе, говориш? Поп. Мени су руке свезане а језик под затвор, јер без заповједи мостарског владике и требињског кадије не смијем пишати ради ти. Само то морам вам рећи, да је вазда сивало: ње год се крава води, дома се телу *).

Кнез. Овај је посао, браћо, код нас толико тежак, да га њи земља спосити не може. Ласно је рану која се види излје- чити, а ласније је мртву главу него ову *).

вори. Од ријечи до ријечи вели пет и једна : «да је г најгора дипломатска погодба, јер нема дана да се о њој што не прича, и то начином који није ни најмање ласкав за политику грофа Андрашија. Оптирање порте у ствари црквене управе у Босни и Херцеговини задаје много бриге грофу Ан- драшију и наводи га на мисао да поднесе оставку. К томе још долазе и Руси, који из аустро-угарско-турске погодбе хоће да изводе логичне пошљедице. Руска влада наименовала је за Сарајево свога консула г. Ладожинског, који је дотле био секретар консулата руског у Биограду, и свој дошавши у Сарајево показао као своју легитимацију берат султанов. Аустројска власт учинила је на то своје приједбе изјављујући да она има да удјељује кон- сулству у Босни и Херцеговини дозволу гдје се могу настанити; но Руси одговоре, да је по аустро-угарско-турској конвенци- ји султан и нико други суверен у Босни и Херцеговини. Разлог овај не да се побити, а консулу Ладожински учтив је човек, па се уздржава од сваке јавне функције, док се ово питање не ријеша. Према да се сваким даном посвједочава како је грош- на и лабава конвенција, ипак на балулацу не престају да је у свим могућим вари- јацијама тумаче. Тако се јавља, да се при посади новопазарског сањака, ако буде нужно, не ће придржавати само погодбе, по којој се имају посјести само три утвр- ђена мјеста, него да ће се посјести и дру- га њека мјеста, која у погодби нијесу о- значена». О том начину схватања уговора изражава се иети лист ријечма, које јако живошу политику грофа Андрашија.

Што се тиче гласова, по којима је положај грофа Андрашија уздрман, исти лист наводи с пуним правом да те гласо- ве ваља примати само е ресервом, према има довољно разлога, којима се могу про- тумачити ти гласови, шта више којима се може и основаност њихова доказати. «Сама погодба е Турецком — каже исти лист — довољна је, да аутору своје извуче асуру испод ногу, јер читава поворка од негодних пошљедица повлаче се за њом. Од ових можда је гроф почео зешети, у толико више, што се према њему у Бер- лину у пошљедње вријеме хладни показују, а и Русија се спрема да ухвати Турску испод руке. Ваља још само да се изнесе пред Аустро-Угарску питање, кад ће пре- стати привремена окупација у Босни и Херцеговини, па смо онда, и без Новог Пазара, у Босни и Херцеговини у онаком истом положају као што смо њега били у Шлезвиг-Холштајну. Подобноет између ове конвенције и уговора гастајског по- казује се сама.»

Што се тиче руског консула у Са- рајевоу, «Босанска Кореспонд.» јавља, да је министарство спољашњих дјела у Бечу признало наименовање Ладожинскога за руског консула у Сарајевоу.

Из Цариграда доноси «Полит. Кор.» о Источној Румелији ову сензациону вијест:

«Овдашња турска официја за штампу разаслала је свијема овдашњим листовима једно саопштење, у које нико не може да вјерује. Листови «Голое» и «Левант Хе- ралд» донјели су вијест, како је Намик- паша у Ливадији предложио цару, да би султан вољан био уступити му своја су- веренска права на Источну Румелију, ако би му цар дао за то новчану накнаду, или можда хуно да му скине новчану глобу, коју због пошљедњега рата мора да пла- ти Русији. Ову вијест оповргава одлучно турска официја, по нико неће да јој вје- рује, сви држе да је истинита, и да пор- та ни сама још не зна какве је понуде чинио Намик-паша у Ливадији. Било како

грдну работу осудити, али није ласно о- браз лијечити, који се не може ни паром ни даром исплатити. Вазда се од два зла мање бира, а глас је народа глас сна божјега. Ако је крив Марко што је у гријех пануо, крива је и Стана, пошто није гријех силом но од добре воље учи- њен. Нека дакле одабирају, или ће при- станути на оно што им ми јутрос осудисмо или ће под гомилом.

Дозву опет Марка и Милоша па и Стану, упитају њх да једно од ово двоје одаберу. Одговорше да ће пристати на све оно што народ пресуди. Они отидоше а народ последи дугог договора и разлатања

Осуди:

Да се Стана Милошева поврати у Маркову кућу, ње ће се и обродити и ди- јете годину дана дојити. Послије године дана, ако би Марку клјенила жена у то- лико умрла, да има Стану по закону бо- жјему вјенчати. Не умре ли Марку жена, мораће опремити Стану оцу и платити јој у новцу 100 талијера, предати јој једнога вола, једну краву и 20 брава, а сваке године давати јој по два товара жита до- клен је срећа нађе. Дијете остаје Марково, чије и јест.

На ову осудбину обје стране приста- доше, и пред народом се заклеше, да ће у миру живјети, а народ њима: ако клед- би се ико у селу нашао е једну или другу страну укорио, да ће селу платити 12 златних цезина глобе. (Из «Права».)

Вук Врчевић.

му драго, то стоји, да султан у Источној Румелији нема много да изгуби, јер он тамо једва ако узжива њеко привидно су- веренство, које само по имену важи. Су- правом се пита, какав ауторитет може у- живати султан у једној провинцији, у ко- јој власти његове не смију ни заставе његове да развију? *

Ова вијест можда је измишљена по- ради Новог Пазара.

Важна је вијест, коју данас саопшта- вамо међу телеграмима и по којој је фран- цески консул некао да се Кедив з баци. Познато је, да је њемачки консул 6. Маја ов. г. по налогу своје владе предао кедиву протест, у којем се кедивов декрет од 10. Априла ов. г. означаје као створена и права повреда међународнијех обвеза, те му се одузима сва снага и одричу сва права, а кедив се чини одговоран за све пошљедице тога поступка. Том протесту придружили су се све силе јевропске. Судћи по овом нашем телеграму, кедив ваља није хтио да попусти, те је Фран- цеска наумила да учини е њиме кратак процес. Од прије се говорило, да је лорд Биконсфилд вољан био, да збаци кедива и да узме у своју «заштиту» Мисир. Сада пак Францеска узима ту улогу на себе.

Домаће вијести.

Цетиње, 8. Јуна.

— Њихова Височанства, Књаз и Књагиња, вратили су се са свијетлим Напљедником и осталом пратњом у суботу по по дне са свога пута кроз Црну Гору.

— Са радом, коју ће с нама дије- лити сви пријатељи Црне Горе, можемо јавити, да је у прошли петак 1. ју. м. отпочета радња на грађењу тврдога друма, који ће водити од Цетиња к Ко- тору. Како је један дио тога пута већ готов, то се при вјештом и равном ру- ковођењу инжињера г. Сладе и неуморном настојавању нашег министра унутрашњих дјела можемо надати, да ће цио пут до аустројске границе можда још до ове зиме бити готов.

— Изашла је наредба министар- ства финансије, којом се вриједност аустројскијем сребрнијем двадесетацима (цвацима) од 1. ов. м. обаљује са 40 на 34 новчића. Вриједност осталијех мо- наетама управљаће се по свагдашњем текућу бечке борзе. Према томе забрањено је и строго ће се казнити, ако би се ко ухватио, да продаје робу по старој цијени, а прима новац по новој.

Разне биљешке.

(Расправа и осуда Соловјева.) Са великом радозналешћу очекивала се је расправа против Соловјева, који је пуцао на цара, а започела је 6. маја пред судом у тврђави петропавловој уз многобројно учествовање публике. Суду је председа- вао кнез Урусов. Око 11 сати доведен је био оптуженик. На питања предсједника одговарао је овако: «Зовем се Александер Константиновић Соловјев, племић сам, пра- вославне вјере, али непризнајем ниједног вјероисповједања.»

Предсједник: Непитам вас о вашим личним назорима, него тражим ваша ге- нералија.

Оптуженик одговара даље, да је жи- вно у својој фамилији, да није био нигде стално најмештен, оптужбу да је примио и добро је проучио.

Од 16 позваних свједока 3 нијесу до- шла, за то је ипак уз привољу оптуже- ника и државног тужитеља започета рас- права. Оптужба садржава онширано оне нападања на цара. Иза трећег хитца баца се на нападача штабни капетан Кох, али он је ипак још могао двапут нукнути. Кад је у бјегу био ухваћен, узне отров, али у затвору дадоше му одмах протро- в.

Соловјев призна да је напао цара, те да су га на то склонили научи социјалних револуционараца. «Ја и моја странка не- држимо државни и друштвени ред правед- ним, те забацујемо неправедну дјобу глав- нице и рада. Ако ли се мањина, која ужи- ва користи цивилизације на штету радеће већине, не одрече добровољно истих, мора бити силом присиљена. Из тога је разлога навјештен влади рат. Ми смо непријате- љи владе и цара. Нијесам мислио убити цара, истом кад је била поведена полици- ја на истрага ради убијства генерала Дрен- телена, породила се у мени та мисао и то од сама себе. Од почетка поста настајао сам, да дођем до револвера. Добио сам га од непознатог пријатеља Фјатка, те сам га носио у посебном џепу. На велики не- так пренео сам код рођака, у вечер сам одлучио поћи у Москву, али сам ипак пре- ношио у извјесном јавном локалу. У субо- ту у вечер сјавао сам код фамилије Бог- дановићеве. О укресу сам полазио циви- лне и гостионице, у ложи сам отишао у стан извјесне жене, а рано сам око 8 са- ти пошао к зимској палаци. Чешће сам прије облажао цара у раној шетњи на сам

око 10 сати учинио навалу на његов жи- вот.»

Револвер оптужеников је био спете- ме Веблессе, а купио га је у прољеће г. 1878 Соловјев у средишњем складушту, велећи, да је за њекого војца, који га треба у лову на медједе. Трговац Вениг и други неки трговац кажу, да је мало пред укр- сом дошао у складуште стран човек, који је купио 50 патрона великог калибра за револвер. У Соловјеву познаше оног не- познатог човека.

Соловјев упознао се је г. 1874 е по- ручником Богдановићем, те се пресели на његово имање, гдје је учио ковачину, са- мо да би се могао дружити са народом и ширити међу њим револуционарну про- паганду.

Истрага се је довршила 7. маја. О- суда је гласила: смрт на вјешала. Осуд- ник није апеловао. Посљедак петраге е ра- спреве није донио жељена успјеха. Мисли- ло се, да ће се ући у траг поводу ате- нтата, да ли је дјело појединца или тајне дружбе. Али то је све остало тајном, као и прије. Соловјев у многом наличи Ноби- лингу. Као и он свршио је гимназију е свеучилиште. Из његове исповијести про- излази, да је припадао тајном друштву, којег је цијељ преврнути државни поре- дак; ал је порицао судјеловање петга код атентата, дачим се знаде, да је про- тивно истина.

Пресуда је извршена на Соловјеву 9 ов. м. у 10 ура прије подне на Смесен- сковом Пољу уз Васиљево острво. Справе за вјешање подигнуте су биле на 100 корака од друма. Вјешала бјеху подијгнута на постољу дрвеном од 3 стопе у висину а 12 стопа у квадрату, који је одасвуд био гвозденим шинкама ограђен, само су с једне стране водиле скале до вјешала. Вјешала сама начињена су од два дрвена ступа 12 стопа висока, које је горе састав- љао један баван попријекло, кроз који су по средици била провучена кроз гвозден биоцут два конопа (један за ресерву). На трибуни иза вјешала био је подигнут један срамни ступ. Испред цијеље ове справе бијаху начињена сједишта за свједоке. Већ око 6 ура из јутра почео је многи свијет долазити на губилиште. Око 8 ура дођу војници, полицији и ђендарми на коњу, који на 200 корака у квадрату оокле вјешала, пошто су најприје свијет оданде отисли на страну. Иза ових стојала је чета козачка. Дотле је смјела доирати публика, даље не без дозволе. Око 9¹/₂ ура четир компаније гарде затворе мјесто око вјешала. Судје и генерал Сувор стигну око 9 и три кварта. Одмах за њима дође и осуђеник, сједне остраг на једној изви- шеној штаци на колима судским. Руке су му биле везане за један гвоздени ступ, који је био остраг иза штите притврђен. Кола, на којима се возио, пратили су пјешаци од гарде, козаци и ђендарми. Кад су кола присјела до вјешала, при- ступи к њима целат, одријети руке осу- ђенику и приведе га к срамном ступу за вјешала, гдје је стојао док се под презен- тирањем пушака прочитао потврђено пре- суда. Соловјев је витка етаса, новисок, у лицу blijедо-жут, црне косе. Бијаше у црно одушен, посаше високе чизме. Енер- гично погледаше десно и лијево, хотећи тијем показати да се не боји смрти. Целат, иначе у руском народном одјелу, имаше на себи обичну црњену кошуљу, а преко ње црн пршиак, гаће у високим чизмама. Он звезде зливковца мало напријед. Свештеник хотијаше да му приступи, но Соловјев га одби. За тијем целат пребаца Соловјеву преко главе једну бијелу кошуљу са покривалом око главе, веже му руке наопако и поднесе под вешала кратке скале од три ступња. На горњи ступањ од тихе скале изведе Соловјев, који и- ђаше оштро лупајући ногама о под, замакне му коноп око врата, отисне му скале испод ногу, Соловјев стане грчити руке и ноге и — за поклонко секунда сврши. Док се он борно са сању, добомари су добовали све на тише. По уре писно је на вјешалима, за тијем га је целат са својим помоћницима скинуо е вјешала. Љекарн потврде да је умрло, а за тим га положе у мртвачку шкрињу. На пријем колима одвезу му љешину до првог гробља и тамо га сахране. Вјешала одмах ски- ну. Свијетина, која гледаше, на миру се развије.

(Женидба бугарског кне- за). Вијест, да бугарски кнез Алексан- дар Батенберг намјерава испросити квер руског кнеза Николе Борисовића Јусу- нова, коју су у пошљедње вријеме неки листови побјили, потврђује сада на ново петроградски лист «Новое Времја» и том приликом саопштава сљедеће: Кнез Ни- кола Борисовић Јусунов је један од нај- бољих аристократа руских. Ожену се је дивном и богатом својом рођакињом, грофицом Рибикијер, и од тога доба жи- вно је већном на страни. Не далеко од Женеве купио је имање, које је назвао жевшиим именов «Татјана». Одје се је посветио искључиво економији, те је е њега онако огромно имање знатно умно- жио. Сву своју бригу посветио је е на ва-

НОВЕ КЊИГЕ

КОЈЕ СЕ МОГУ ДОБИТИ У
Књижари Ј. Павловића
НА ЦЕТИЊУ:

Table listing books for sale, including titles like 'ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ', 'ПЈЕСМА КОСОВСКОГ БОЈА', 'ИСТОРИЈА умнога развића Јевропе од Дренера', etc., with prices in francs and centimes.

- 4. Пустињак Цетињски од Владике Петра Петровића II.
5. Биографија кнеза Милоша Обреновића I. од Вука Караџића.
6. Милош Обреновић I. Од кнеза Михаила Обреновића III (на францеском језику).

ПОШТАРСКИ
ЉЕТНИ РАСПОРЕД
поласка и доласка пошта од данас до свршетка Септембра 1879.
ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња: у понедељак, у четвртак и у суботу.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Р Ј Е Ч Н И К
РУСКО-СРПСКИ.

У нашим школама већ се у велико изучава руски језик. Но да би од неге имала фајде наука и наша књижевност, да би се њим могли занета користити, ваља да имамо сва срества, да би га могли зблила изучити и знати.

У Биограду, 3. Маја 1879.

Светозар Ј. Никетић
професор Богословије.

МАЈА ШКОЛА.
ЂАЧКА БИБЛИОТЕКА.

Баш је сад изашла друга свеска ове библиотеке и може се одма добити код поднисуног. Садржина је:
Мала Вемица (пјесма) — Приповјетка о мравима. — Сам је био крив (пјесма). — Ко је спреман на пут? (приповетка). — Добра баба Ката (пјесма) — Будимо пријатељи тигама! (приповјетка) — Шта ће бити? (пјесме). — Слава човјечијем уму!

Земун, маја 1879.

Мита Пенковић,
издавач «Мале школе».

«Нова Школа»
НЕЗАВИСНИ УЧИТЕЉСКИ ЛИСТ.

Овај лист ушао је већ у другу четврт од пете године свога опстанка. Позивају се сви пријатељи напредног школства, да се заузму око распрострањавања овога листа. Нарочито се то очекује од учитељства српског, које жели у листу имати неодвисног тумача својих жеља и потреба.

Земун, Маја 1879.

Мита Пенковић
уредник «Нове школе».

Јавно питање.

- 1. Писменица србскога језика, написана Вуком Стевановићем. Виена 1814.
2. Граматика србска, соопњена Милованом Видаковићем. Петта 1838.
3. Србска Граматика. Цетиње 1838.

свињаре својих мјери. Старијој ћерки дао је мараза 20 милиона рубаља и то: 10 милиона у накиту а 10 милиона у готово. Исти мараза добиће и будућа кнегиња бугарска, принцеза Ипа Николајевица Јусупова. Њој је сада 16 година, лијепа, бистра и врло брижљиво одгајена дјевојка.

(Велики кнез Константин и покровитељ радника). Расписом од 8-ог Маја потврдио је цар Александар избор свога брата кнеза Константина Николајевића за покровитеља руских радника и њихових породица.

(Жељезница од Бара до Цариграда). У једном листу читамо, како се склопило у Инглешкој неко друштво од замојех капиталиста, који имају намјеру, да од дотичнијех влада моле концесију, да могу градити жељезницу, која би пошла са Јадранског мора код Бара, па бишла преко Подгорице, за тијем би се окренула к Митровици, ту би се саставила са већ готовом жељезницом, која води из Солуна и која ће се спровести е једне стране до Биограда, а друге до Сарајева-Брода.

Из Митровице пошла би ова нова пруга к Софији, а одатле би даље имала свезу с Цариградом. Осим тога исто друштво намјерава, да отвори парну пловидбу преко Јадранског мора од Бара па до Бриониза, и на тај начин да састави најкраћим и најјефтинијим путем средњобалканску попречну жељезничку линију са талијанским пругама, и изведе трговину и промет мало-азијски на Јадранско море. Красни умишљаји, само да се што први остваре!

ТЕЛЕГРАМИ «ГЛАСА ЦРНОГОРЦА».

БЕЧ, 2. Јуна. — «Полит. Коресп.» пориче да је Хајмерле позвао у Беч. Хајмерле ће узети као обично мјесеца јула отпуст. — Јакобини предао је грофу Андрашију ноту, у којој су предлози за уређење јерархијских одношаја у Босни и Херцеговини.

БУДАПЕШТА, 2. Јуна. — Отписом краљевским затворен је сабор, а нова сесија сазива се за 2. Октобар.

ВЕРСАЉ, 2 јуна. — Сенат је усвојио приједлог да се коморе поврате у Париз, т. ј. да се сазове конгрес ради односне измијене у уставу.

БЕЧ, 4. Јуна. — И Италија је пристала на протест против декрета кедив-љевнијех.

ЛОНДОН, 4. Јуна. — У посланичком дому изјавио Брке, да Вивијан није натраг позвао, но је дошао у Инглешку својим приватним послом.

ВЕРСАЉ, 4 Јуна. — У посланичком дому приликом расправе о закону Ферријеву дигла се читава граја услјед разуданих нападаја посланика Касањака. Комора је закључила да се Касањаку због тога, што је цијелу владу назвао бесрамном, даде укор и да се за три дана искључи из коморе. Гамбета рече, да ће се те ријечи Касањакове доставити прокуратору републике.

БЕЧ, 3. Јуна. — Јавља се из Каира и Берлина, да се вицекраљ мисирски подвргао протестима великијех сила и да ће захтијевати да оне одобре међународну конвенцију.

ЛОНДОН, 7. Јуна. — Рајтеров би-ро јавља из Александрије од 6. ов. м. да је ковсуо францески ишао у палату у Каиро и објавио како влада францеска захтјева да се кедив збаци. «Стандард» дознаје да је флота канацка позвана натраг из средиземног мора.

ВЕРСАЉ, 7. Јуна. — Конгрес усвојио је са 549 против 262 гласа, да се комора поврати у Париз.

ЛОНДОН, 8. Јуна. — Званично се јавља да је принц Луј Наполеон мртав. Ухватише га и убише Зулуанци приликом кад је у друштву с више официра чинио једно мало извиђење. Лорд Сидиј отишао је у Чизлхрст да саопшти вијест царници Јевђевији.

ЛОНДОН, 8. Јуна. — Стару саопштио да је погинуо Луј Наполеон. Њешина му се преноси у Инглешку. — «Тајмс» јавља, да се преставници францеске и Инглешке позвали кедиву.

уредник издаваоц Боже Новаковић.

О Г Л А С И.

ЈАВНО ИЗЈАШЊЕЊЕ.
Управа масе пропале фабрике за робу од Британија сребра продаје своју готовину због завршеног стјечаја и порад испражњења локала за 75 процената испод процјене. Само за фрнк. 11.50 добија се доле наведен сервис од најфинијег и најбољег Британија-сребра.

Код толикијех болести, које човјештво сналазе, ни једне нема против које се наука толико узалудно бори као што је

Надавица и Грчеви (епилепсија).
Лијекови, који су употребљавани до сада против те ужасне болести, по највише нијесу имали никаквог или са свијем пријезданог успјеха. Мени је чудноватим и особитим случајем пошло за руком, да знајем начин, како се болесници ове врсте са свијем и за свагда могу излјечити од те болести.

Р њ а в о л и ј е ч е н а
и е тога одавно занемарена епифла и болести које отуд долазе, као: оспе по кожи, застарјело цурење (ма и у секундарном стању), мушкауч-малост услјед тајнијех навика, болови бешике и т. д. лијечи темељно и за свагда под гаранцијом ејајног успјеха, без сметње у обичном раду и начину живота и без да остане траг болести, за најкраће вријеме и пријатним начином